

in te kunnen bergen. Men staat verstelt, zo als men de haven inkomt, over zo een zeldzame verwarring, als die der toppen van de huizen, de takken der boomen en wimpels van schepen onder malkanderen. Men weet niet of het een vloot, stad of bosschagie is; of liever men ziet iets dat ongehoort is, te weten een vermenging van die drie dingen: de zee, stad en 't land.

„Rotterdam werd onder de voornaamste steden der provincie niet gerekent; 't welk komt uit oorzaak dat ze altijd in die bloeyende staat niet geweest is, waarin wij haar tegenwoordig zien; want buiten twijffel zou ze de tweede van de eerste rang zijn, daar zij nu maar de eerste van de tweede rang is ¹⁾). Haar haven is zeer gemakkelijk en zeer schoon, en uit dien hoofde ook altijd met een menigte van schepen bezet en omringt, en deszelfs Commercie vermeerdert van dag tot dag. Zij is redelijk groot, volkrijk, machtig, bevallig en van die zindelijkheid daar U E. reets van gesproken heb ²⁾). Dewijl het Land laag is, moet U E. altoos vooronderstellen, dat het met de steden ook zo gelegen is.

„Onder de schoone gebouwen die men er vind, telt men ook de Magazijnen tot het uitrusten der schepen, 't Stadhuis, en de Wisselbank. Toen wij in 't Glashuis kwamen, werkte men daar aan kleine doorvlamde klooitjes, en aan vele andere kinderspeeltuig, waarvan een aanzienlijken handel met de Wilden gedreven werd. Niet ver daar van daan zagen wij de schoone papier-kunst van de Hr. van Vliet. Het zijn schepen,

1) De schrijver zegt eenige bladzijden vroeger: „In de Vereenigde Provintien vint men een stad van de eerste rang, namentlijk Amsterdam; meer als twintig van de tweede rang, die voor de grootste steden van Vrankrijk, uitgezondert Parijs, niet behoeven te wijken; meer als dertig van de derde rang, die met Parma en Modena gelijk zijn; meer als twee hondert groote vlekken, en meer als achthondert dorpen.”

2) Hij schrijft daar o.a.: „De huizen worden er zo wel van buiten als van binnen zindelijk en schoon gehouden. Men schropt ze, en de houte gevels zelfs worden van tijd tot tijd afgezet, zo dat ze altijd als nieuw schijnen te zijn. De vensterglazen glinsteren altijd, als of zij van kristal waren. De straaten zijn zo zindelijk, dat er de vrouwen het heele jaar door op hare muylen kunnen gaan wandelen. Ziet daar tennaastebij een algemeen denkbeeld 't welk U.E. niet alleen van de steden, maar ook van de vlekken en dorpen voor oogen dient te houden, want genoegzaam overal ziet men dezelve ordentelijkheid uitblinken.”